

ΑΘΗΝΑ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΕΤΑΙ ΥΠΟ ΟΜΑΔΟΣ ΝΕΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΑΙ

ΓΙΩΡΓΟΣ Α. ΑΝΔΡΟΥΛΙΔΑΚΙΣ

ΜΙΧΑΛΗΣ Ε. ΠΡΕΒΕΛΑΚ Σ

*Εμβάσματα, Ἐπιταγαὶ
κλπ. πρὸς τὸν κ. Γ. Α.
Ἄνδρουλιδάκιν, Καποδι-
στρίου 36. Ρέθυμνον
Κρήτης.*

ΕΤΟΣ Α΄.

ΡΕΘΥΜΝΟΝ ΤΗ 15 ΙΑΚΟΥΑΡΙΟΥ 1924

ΑΡΙΘΜΟΣ 3

ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ

Κ Ρ Η Τ Η

Ἄπ' τὸ γαλάζιο πέλαγος σὲ ξεγυιαντεύω, ὦ Κρήτη!
τοῦ δειλινοῦ τὰ σύννεφα χρυσοῦ σου πλέκουν στέμμα,
κι' ὁ ἥλιος, βασιλεύοντας κατὰ τὸ Ψηλορείτι,
σμίγει τὸ αἶμα τούθανοῦ μὲ τὸ δικό σου αἷμα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1) Ἡ στήλη μου 2) Χριστοῦγεννα σὶ τὸ χω-
ριό 3) Ἐπιστολὴ τοῦ Φοῦχάρη 4) Μὲτ' ἄνυχτα
σὶ τὸ Νεκροταφεῖο 5) Ἡ ἀναχώρησις τοῦ Κα-
λοκαίριοῦ (μετάφρασις) 6) Διαλέξεις 7) Γύρω
ἀπὸ τὸ Σχολεῖο 8) Τὸ ρολόϊ μου (ποίημα) 9)
Πεννιές ἀπ' τὴ ζωὴ 10) Τρελλὸς 11) Βου-
λεύξτε το (ποίημα) 12) Στὸ χειμῶνα (ποίημα)
13) Παναγγελιὰ (ποίημα) 14) Φορὲς—φορὲς
(ποίημα).

Η ΣΤΗΛΗ ΜΟΥ

Αὐτὴ τὸ δεκαπενθήμερο ἔλαβα πολ-
λὰ ἔργα, ἀπὸ τῶν ὁποῦν ἄριστὰ ἔφορξα
στὰ ἄχρηστα. "ἄκουγε καὶ κἀκεῖ ἄλλο
αὐτὴ τὴ φορὰ. "Ἔνα ἔργο «Χαῖρε γιὰ
πάντα» τοῦ Βασιλείου τῶν Κερκυρῶν καὶ
τὰ διαβολικὴν σύμπτωσιν ἔχει καὶ πρὸ
δεκαπέντε ἐτῶν δημοσιεύθη μὲ τὰ ἴδια
ἀκριβῶς λόγια. Μήπως εἶναι καὶ αὐτὴ
μιά, ὑπόδειξις τῶν συναντήσεων τῶν
Μεγάλων πνευματικῶν; Ἐξοριστῶ τῆ προ-
σοχῆ τῶν ἀποτελλόντων ἔργα σ' αὐτὴ
τὸ ζήτημα τῶν «συμπτώσεων» γιατί
θ' ἀναγκάζωμαι νὰ δημοσιεύω τὰ ὀνό-
ματά των. Ἐνεκρίθησαν τὰ ἐξῆς ἔργα.
Διαλέξεις, Χριστούγεννα στὴ χωριό,
Τὸ ῥολόι (ποίημα), Ὁ Γρελλὸς, Παι-
ραγγελιά (ποίημα), Ἱστορία ἐνὸς τσι-
γάρου, Φάνατε σπλαγγχνικῶ, Βουλιάζε-
το (ποίημα), Στὴν ἔρωτα (ποίημα).
Τὴν «Ἀμαρυλλίδα εὐχαριστοῦμε νὰ
τὰ καλὰ τῆς λόγια, καθὼς καὶ ὅλους
τοὺς ἄλλους ποὺ μᾶς γράψανε. Κώστα
Μιτζουράνα (ψευδώνυμὸν Σας ἐνεκρί-
θη). Ο ΑΡΧΙΣΤΑΝΤΑΚΤΗΣ

ΑΠ' ΤΗ ΖΩΗ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ

Ἐπὶ τὸ πρῶτ' αὐτὴ ἡ κομβία γινότανε στὸ
καρφενὲ.— Θὰ τὸ σφάξῃ; κομπάρε τὸ μάρωπο;
—Ἴντα τὰ θεῶς σύντεκε. Χριστούγεννα καὶ ἀπό-
κείας θὰ τὸ φυλάω;

Ὁ Ἀπαντεχογιώργης ὁ ἀγροφύλακας ποῦχε τώ-
ρα στὴ δ'αχὴ του 70 Σεπτέμβρηδες ἄκουε τοὶ κομ-
βέντες ποῦ οἱ χωριανοὶ του κἀνανε ὄλοι μιλούσανε
γιὰ κείνο ποῦ θὰ σφάξανε καὶ ποῦ θὰ τὸ γλεντο-
κοποῦσαν αὔριο. Ὅστερα ἀπὸ μιὰ σαραντῆμερη
νηστεία ὄλοι ἀνυπομονοῦσανε νὰ χτυπήσουν ἢ
κμπάνες νὰ πᾶνε στὴν ἐκκλησία καὶ ἀπὸ κεῖ στὰ
σπήθια τους, καθένας μὲ τὴ φαμίλια του νὰ
«πασκάσουνε». Ὁ Ἀπαντεχογιώργης ἄκουε τοὶ
σχωριανοὺς του νὰ κἀνουν τέτοιες κομβέντες μὰ
αὐτὸς ὁ κακομοίρης δὲ υποβοῦσε νὰ πάω μέρους
σ' αὐτὲς, γιατί τί θ'ἄλεγε;... Φτωχὸς αὐτὸς δίχως
ἀθηνιά, δίχως κοπάδια μὲ μόνη τὴ τιμιότη του—μὰ
ποῦ ἀλλοίμονο δὲ ζῆ—ποῦ τόσο ἄσπιλη τὴ διατή-
ρησε στὶς τόσες τῆς ζωῆς του δύσκολες ὥρες. Κα-
θύταν στὴ γωνιά τοῦ καρφενέ καὶ ἄκουε. Κάθε
τόσο σκεπτόταν τὰ ὄρφανὰ ποῦχε νὰ θρέψῃ—
ὄρφανὰ, τὰ ἴκονάκια του, ποῦ μιὰ κόρη τοῦχε
ἀφήσει—καὶ στὴν ἰδέα αὐτὴ, ἀδιάκοπη μιὰ σκέψη
τον ἐβρῶσάνιζε.

Στὴ γειτονικὴ ἀλλή ποῦ φαινόταν ἀπ' τὰ πα-
ραθύρια του, ἀπ' τὸ πρῶτ' ἔβλεπε ἕνα πελώριο
ρονὶ ποῦ στὴν ἀρχὴ δὲν τοῦ γέννησε καμμιὰ πε-

θυμιὰ πρὸ ἀπλῶς τοῦ προκάλεσε ἕνα βαθὸ ἀνα-
στεναγμὸ—ἐκδήλωσι ἐνὸς ψυχικῶ παραπόνου, ποῦ
ὅσο καὶ ἂν ἦθελε δὲν μπόρεσε νὰ καταπνίξῃ.

Συλλογισμένος ἔφυγε ἀπ' τὸ σπήτι του. Πῆγε
στὸ καρφενὲ καὶ καὶ μὲ τίς ὀμιλίεσ αὐτὲς τοῦριθε
στὸ νοῦ καὶ τὸ σφαγτὸ ποῦ κρεμότανε στὴν ἀλλή
τοῦ γειτόνου του. Σὰ φάντασμα τὸν ἐβρῶσάνιζε αὐ-
τὸ τ' ἀρνὶ ποῦ τοῦχε γεννήσει μιὰ τόσο φερβερὴ
ἰδέα—πρωτόγεννη γι' αὐτὸν—τὴν ἰδέα νὰ τὸ
κλέψῃ, νὰ χρησιμέψῃ γιὰ θροφὴ σὲ πέντε μικρού-
λια ὄρφανὰ ποῦσαν δυὸ μέρες τὴν νηστεία.....

Ἡ καμμιάνεσ τώρα ἀχολογοῦν ἕνας—ἕνας ση-
κῶνουνται οἱ ἀνθρώποι νὰ πᾶνε στὴν ἐκκλησίαν
καὶ μᾶζ' αὐτοῦσ καὶ ὁ Ἀπαντεχογιώργης ὁ
ἀγροφύλακας. Σκεπτόταν πῶς στὴν Ἐκκλησία
«θᾶδινε ὁ νοῦσ του» καὶ θ' ἀπαλασσότανε ἀπὸ τὴ
τρομερὴ σκέψη—τὴ σκέψη μιᾶς κλεψῆς!...

Μπαίνα στὴν ἐκκλησίαν καὶ μπροστὶ στὴν εἰώ-
νι, ποῦ προίστανε τὴ γέννηση τοῦ Χριστοῦ, ἀ-
νάβει ἀγιοκέρι μὲ τὴ τελευταία δεκάρα ποῦ ἔβλεπε
στὴ τοῦτη του. Παρακαλεῖ τὴ Παναγιά νὰ τὸν
ἀπαλλάξῃ ἀπ' αὐτὴ τὴν ἔγνωια—τὴ τρομερὴ.

Ἡ λειτουργία ἀρχίζει, ἀλλὰ ὁ νοῦσ τοῦ τίμιου
αὐτοῦ ἀνθρώπου δὲ μπορεῖ νὰ ξεκολλήσῃ ἀπ' τὴν
ἰδέα ποῦ σκληρὰ ἐκκλονοῦσε ἂ τὸν τυραννᾷ...
Γοργῆς ξετυλισσόταν ἡ σιέψης του καὶ μιὰ ὑπό-
σχεση πρὸ πάντων, κληρὰ ἰὸν ἐβρῶσάνιζε. Σὲ μιὰ
ἐρώτηση τῶ γκονακιῶ του ἂν θὰ φᾶν καὶ αὐτὰ
«Κρέας» εἶχε δώσει τὴν ἀπάντηση: «Ναῖσνε
παιδιὰ μου θὰ φάμενε καὶ ἐμεῖσ ἂ θέλει ὁ Θεὸς»..
Καὶ τώρα αὐτὸ σκεπτότανε καὶ ὄχι μόνο αὐτὸς
τὰ μικράκια, τὰ ὄρφανὰ, σκεπτόντουσαν καὶ αὐτὰ
«ἂ θελήσῃ ὁ Θεὸς». Καὶ τὸ μικρὸ, τὸ περὶ ἀνυ-
πόμονο—μὲ τὰ μαγοιλάκια δυὸ ζωγραφιστοῦσ
Μάρδες—δὲ βίαστάξε, σίμωσε τὸ πλκποῦ του καὶ
τὸν ὤωτησε: «Ἴντα ἀλόκαμες πλκποῦ; ἔλεψεν ὁ
Θεὸς;»....

Ἡ τρίχα τοῦ γέρον σικῶθηκε, τὰ μάτια του
σπινθηρίσαν, ἐγοῦθλωσε, βρυχήθηκε, καὶ μανια-
σμένος ἔτρεξε.... Ἡ δυστυχία, ἡ πείνα ποῦ τόσο
τὴν ὑπέφερε τόσα χρόνια τὸν εἶχε πειὰ καταβαλ-
λει....

Ὁ Ἀπαντεχογιώργης ὁ ἀγροφύλακας ἦταν
τρελλὸς! !.....

ΠΑΝΤΕΛΗΣ Γ. ΑΠΟΣΠΕΡΙΤΗΣ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑΝ

Ἐπιστολὴ τοῦ Ψυχάρη

Ὁ κ. Ψυχάρης, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ ἐν Ἀθηναῖς
ἀνταποκριτὴς μας κ. Γ. Πετρουλάκις ἔγραψε ζη-
τῶντῆν συνεργασίαν του, μᾶς ἀπέστειλε τὴν κάτωθι
ἐπιστολὴν μεθ' ἐνὸς διηγήματος. Τὴν ἐπιστολὴν
εὐχριστῶς δημοσιεύομεν, ἐπιφυλασσόμενοι εἰς τὸ
προσεχὲς φύλλον, ἕνεκα ἐλλείψεως χώρου σήμε-

ρον, να δημοσιεύσωμεν και τὸ διήγημα.

Ἑρμηνεία 30 του Δεκεμβρίου 1923
Φιλὸς συνάδελφε Πετρουλάκη

Δὲν πείθων: σὴν Ἑλλάδα ἢ Ἀθηνά. Τὸ βλέπω ἀπὸ τὸ καλὸ σου τὸ γράμμα. Βλέπω ἀκόμη πῶς ἡ Κρήτη μας πάντα ζωντανή. Βλέπω σὴν νεολαία κίνησι μεγάλη κι' ἀπτό εἶναι τὸ σπουδαῖο.

Φρόνιμα κίματε νὰ ιδρύσετε σύλλογο, νὰ βγάλετε περιοδικό. Πρέπει νὰ διαδώσουμε, νὰ διαλαλήσουμε εἰς σωτῆς εἰς ἰδέες. Δὲν μπορεῖ πλεὺν εἰς παραδειχτῆ, νὰ τις ἀραπήση μάλιστα δὲν ἴδως, ἀλλ' εἰς καταλάβη καὶ εἶναι ἀπλῆς. Ὁπως ἔγραφατ' ἄρατελεφεταῖα τοῦκ. Στρατηγόπουλου, τοῦ Ἰκκουργού τῆς Παιδείας, τὸ ζήτημα εἶναι ὅσο παίρνει ἐφικτόνῃτο. Πρόκειται νὰ διαλέξουμε Τὴ θύλακα; Γλώσσα γιὰ μερικοὺς ἢ γλώσσα γιὰ ὅλους; Ὁ δάσκαλος δ' ἴδιος γιὰ ὅλους τῆ θύλακα. Ἀναμεταξί μας ὑπάρχουνε μόνον παρανοήματα, ποῦ θὰ διαλυθοῦνε μὲ τὴ μάθησι καὶ μὲ τὴν ὀρθὴ κρίση. Μιὰ φράσιν κι' ἔνιν κινεῖ, νομίσανε πῶς ἡ καθαρεύουσα μποροῦσε νὰ χρητιστεύσει γιὰ Πανελληνίους σκοτοῦς. Ἡ πείρα μᾶς ἀπόδειξε τὸ ἐναντίο. Καὶ γιὰ νὰ μὴ φρίνεται πῶς πετοῦμε στὸν ἀέρα, πρέπει νὰ κωπανίζουμε καὶ πάλε τὸ ἐπιχειρημα τὸ ἀκαταμάχητο, ποῦ τὸ κωπανίσαμε χίλιες καὶ χίλιες φορὲς, ποῦ θὰ πεῖνυ μοῦσα πολλὰ νὰ τὸ μάθουνε οἱ νέοι ἀπ' ὄξω γιὰ νὰ φωτισοῦνε καὶ νὰ φωτίσουνε.

Γνωστὸ πᾶς σὴν ἀρχαία, τὴν κλασσικὴ, τὴν ἐπισημὴ τῆ γλώσσα, καὶ αὐτὰ πλάι πλάι δὲν κάνουνε: τὸ γράψω ἀλλὰ μορφώτῃ μέλλοντα, δὲ θὰ λεχθῆ γράψω θὰ γίνῃ ἀμέσως γράψω πάει νὰ πῆ γράψω.

Τὸ ἴδιο καὶ σὲ μᾶς! Τὸ γράψω ἐννοεῖται πῶς ἔμεινε γράψω. Θὰ ἔμεινε καὶ ὁ νόμος, μόνον ποῦ τὸν ἐφαρμοσάμε σὲ τύπους καινούργιους.

Τὸ βρασιλέψω ἀξάφνα τὸ ἀρχαῖο εἶχε σὴν παραλήγουσα δυὸ φωνήεντα ε καὶ υ' ἀπὸ νόμους φυσιολογικοὺς ποῦ παρατηρηθῆκανε σὲ ἀπειρεὺς λαλίδες, τὸ ε ἔπαυε νὰ εἶναι φωνήεντο καὶ προφέρθηκε σὰ φη δηλαδὴ βρασιλέψω ἀμέσως τόσες ἐνέργησε ὁ νόμος ὁ παλιὸς τοῦ γράψω καὶ τὸ βρασιλέψω ἀκούστησε βρασιλέψω πάει: νὰ πῆ βρασιλέπτω!

Αὐτοὶν ὅσοι λένε βρασιλέψω μιλοῦνε τὴν ἀρχαία. Εἶναι καὶ ὁ μόνος προφεροὺς τύπος ἐνῶ τὸ βρασιλέψω καθαρὸ ξένο στὸν ἑλληνισμὸ.

Δὲν ταιριάζει ὅμως νὰ κατηγοροῦμε καὶ πάντα τοὺς ἀγαθοὺς ἀθροῦσους ποῦ πιστέψανε πῶς τὸ ὄνομα εἶναι βρασιλέψω. Σὲ κεινὴ τὴν ἐποχὴ, προχωρημένη δὲν εἶτανε ἡ ἐπιστήμη. Μάθαμε σήμερα κατάβαθα τὴν ἑλληνικὴν καὶ παιδὴ τῆ μάθαις, θύλακα τῆ δημοτικῆ, ποῦ μόνον ἀπὸ τῆ μᾶς παρουνιάζει τύπους προφεροῦς καὶ κλιτοὺς στὸν καθέναν. Ἄλλο ζήτημα δὲν ὑπάρχει. Νὰ μὴ σοῦ τὰ πολιολογῶ σὰ θύλακα ν' ἀκούθῃσιν τοὺς ἀρχαίους, ἀπαραιτήτῃ ἀνάγκῃ νὰ γράφουμε τῆ ζωντανῆ γλώσσα τοῦ καιροῦ μας καὶ νὰ κανονίζουμε τῆ γραμματικὴ τῆς.

Μὲ συγκινεῖ ποῦ μὲν ζήτησες συνεργασία σὴν Ἀθηνά. Σοῦ στέλω ἕνα δηγηματάκι.

Σοῦ στέλω σὰ θές καὶ τοῦτο μου τὸ γράμμα σοῦ στέλω μαζί καὶ τὴν ἀγάπη τῆς καρδιάς μου γιὰ ἐσᾶς ὅλους.

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΜΙΑ ΛΥΚΙΑ ΣΤΟ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ

Νύκτα ὄμορφη... Σελινοφώτιστη νύκτα... Τὸ φεγγάρι ἀπὸ ψιλά δίχνει τὶς ἀργυρῆς του ἀχτίδες στὸ ἄπειρο καὶ χαροπὸ χροσώνει κάθε τι ποῦ βροῖσεται στὸ διάβα του...

Μέσα στὸ Νεκροταφεῖο ὀλομόναχος, κάθουμαι πάνω σ' ἕνα μνήμα καὶ μεμικρὰ μαύρη θλίψη ποῦ μοῦ πλαιώνει τὸ στήθος κυττάζω γύρω μου... Ἡ ἐρημιὰ κι' ἡ νέκρα ἀπλώνεται ἄγρια, μυστηριώδης ἀπειλητικῆ... Κανένας θόρυβος δὲν ἀκούγεται καὶ τὰ γυμνὰ ἀκόμη δέντρα προσδίδουνε ἕνα ἀνεξήγητο φόβο στὴ τρομακτικῆ τῆς νύκτας σιγαλιά... Οἱ τάφοι, ποῦ βουβοὶ γύρω μου μὲ ξανοίγουναι, οἱ τάφοι, ἀπὸ τοὺς ὀπίου; καθέναν χρησιμοποιεῖ γιὰ αἰώνια κατοικία μιᾶς ὑπαρξῆς ποῦ ἔζησε στὸ κόσμον τοῦτο, μὲ φαίνεται πῶς μὲ ὄρωτῶνε τὴ γυρεύω καὶ πέρα, ἐγὼ ποῦ κλειθὸ μέσα μου τῆ ζωῆ, μέσθ στὴ νέκρα καὶ πένθιμη ἡσυχίᾳ, ποῦ κανεὶς δὲν ταράζει... τὴ γυρεύω;... Μὰ μήπως ξέρω καὶ γὼ; τὰ βήματά μου ἔσφρην ἐκεῖ ἡ θύμησι ἐκείνων ποῦ ἔχω χάσει, κείνων ποῦ τόσο ἀγάπησα κι' ἀγαπῶ κι' ἦρθα γιὰ μιὰ ἐπίσκεψιν, γιὰ μιὰ βεγγιάχω χωρὶς γέλοιον καὶ χωρὶς μιλιῆς... Ἀνατριχιάζω ἀπὸ τὶς πένθιμες σκέψεις π' ἀπασχολοῦνε τὸ μυαλό μου καὶ πλ' νὰ σηκωθῶ ἀπ' τὸ μνήμα ποῦ κάθουμαι ὅταν ἔν ἀπότομον σκύλλου οὐρλίαισμα ἐνωμένο μὲ τὸν ἀπαίσιο τῆς κοινοβύβιας κρογγιό, ποῦ τρομακτικὰ ἀντηχοῦνε στὴν ἐρημιὰ μου μὲ κίνουνε παράλυτο ἀπὸ τὸ τρόμον νὰ ξανακαθῆσω στὸ μνήμα ἀπὸ τὸ ὄποιον σηκωνόμουναι. Μερικὰ ἀνπαρίσια γιὰ μιὰ στιγμὴ ἀντιλαμβάνουμαι διπλά μου, τὰ ὀποῖα ὄμορφα πανύψηλα κι' εἰρηνικὰ σηκώνουν τὸ κεφάλι των περήφανα καὶ μὲ τὸ βραδύ των πρόαινον χροῶμα προσδίδουνε μελαγχολία ἀκόμη μεγαλύτερη στὴ ψυχῆ μου!... Τὸ μέλλον ἔρχεται ἀπὸ νοῦ μου ὅταν κι' ἐγὼ κοντὰ σὲ τόσοσους ἄλλους ἀπὸ ἀπὸ λίγο χροῶμα κι' ἀπὸ μιὰ πέτρινη πλάκα θ' ἀπολαμβάνω τὴν αἰωνία ἀνάπαυσιν... Ξαναβροῖσκω τὴ δύναμίν μου μ' αὐτῆ τῆ πένθιμη σκέψιν κι' ἔτοι σιγά—σιγά σηκώνουμαι ἀπὸ τὸ μνήμα καὶ μὲ βῆμα βραδύ βγαίνω ὡς τὴ πόρτα τοῦ Νεκροταφείου...

Γυρίζω τὸ κεφάλι μου πίσω μου καὶ μ' ἕνα «καλὴ ἀντάμωσι» ἀποχαιρετῶ τοὺς τόσοσους εἰείκτους ποῦ ἀναπαύονται ἐκεῖ, ποῦ δὲν ὑπάρχει λύπη καὶ στεναγμός. Βγαίνω ἔξω καὶ κυττάζω μπροστὰ μου Ἀνάμεσα ἀπὸ μερικὰ δέντρα ποῦ στέκονται ὅξω ἀπὸ τὸ Νεκροταφεῖο ἕνα κομμάτι ἀργυροφωτισμένης θύλασσας φαίνεται καὶ μέσα ἡ σκιαγραφία μιᾶς βάρκας, ποῦ τὴ φωτίζει τὸ μυστικὸ καὶ ὄχρωαίτρινον τοῦ φεγγαριοῦ φῶς... Πόση εὐμορφία... Ἡ βάρκα κυλάει μέσα στὰ νερὰ μὲ τὸ κοπιηλάτημα τοῦ ἐπιβάτη τῆς. . . Ἔτσι κυλάει ἡ ζωὴ μας... Ὁ καιρὸς περνᾷ. Ἡ μιὰ μέρα προσθέτεται στὴν ἄλλη καὶ μεῖς σὰ τὸν ἐπιβάτη ποῦ γογγύρα τρέχει μὲ τὴ βάρκα του, ἔτοι καὶ μεῖς, περπατοῦμε γογγύρα—γογγύρα στῆς ζωῆς μας τὸ δρόμον. Καὶ περπατοῦμε τόσο γογγύρα.

που άλλοιμονο, καμμιά φορά σκοιντάριουμε κη-
λα. Καί τότε;

N. ΚΤΟΒΙΟΣ

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

J. H. ROSUY

Η ΑΝΑΧΩΡΗΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΛΟΚΛΙΡΙΟΥ

—Νά, ή αναχώρησι τοῦ καλοκαίριου φτάνει! ἐ-
μουρμούρισε ὁ Φραγκίσκος Ντερέν. . . .

—Τὸ εὐγενικό, μὰ καὶ μελαγχολικό χιινόπωρο
ἀνεβάνει πάνω σὰ ὄρη καὶ μακρίνει τοὺς θάμνους.
Ἡ σφήνες καταστρέφονται, ὁ θάνατος γλιστρᾷ σι-
γά—σιγά μέσα σὰ φύλλα τῶν δένδρων.

Ἡ ὥρες φαίνεται πὼς κτυποῦν πειὰ χερσιὰ πάνω
σὸ ψηλό προαμοειδές καμπανιεῖο καὶ τὸ νερὸ τρέ-
χει πειὰ κροθό.

Σὰ νὰ ξαναθιέπω τὴ θεώρατη πετελέα, τὴ προα-
πονιάρικη βρῆσι κι' αὐτὸ τὸ μεγάλο ὄρομο ἀπὸ κα-
ροδιές ποῦ μέσα σὸ λυκόφως εἶχε τὴ χάρι τῶν ἀρ-
χιῶν γοθθικῶν πινάκων. Φέρνω
σὸ νοῦ μου ἓνα παράδοξο ἐπεισόδιο ἀκριτᾶ ἐξαι-
ρετο, ὅσο καὶ μελαγχολικό. Ἦταν Ἰούνης. Περιπλαν-
ώμιον σὸ «Πέρασμα τῶν Λύκων», μικρὴ κοιλά-
δα ὅπου τὰ δραμαλάκια, οἱ θρόνοι καὶ τὰ νερά ἀ-
νακατίνονται σ' ἓνα λαμπρὸ χάος. Ἡ ἀξίνη καὶ
τὸ δρεπάνι μόλις μποροῦνε ν' ἀγγίζουν. Μπορεῖ κί-
νεῖς ἐκεῖ κατὰ τὴν ὄρεξι του νὰ ὄνειρευτῇ τὸν ἄ-
νθρωπο τῶν σπηλαιῶν, τὸν ζωῶδη ἄνθρωπο, τῆς
ναϊάδες καὶ τῆς κελτικῆς νεράιδες. Ἔσταμάτησα πᾶ-
νω σὲ μιὰ γέφυρα, ὅπου τὰ χαμόχορτα σκεπάζουν
ἀπ' ὅλα τὰ μέρη τὰ γέρινα δένδρα.

—Τὸ βράκι ἔτρεχε μ' ἓνα νεανικό θόρυβο, σ' ἓνα
χορδὸ ἀρρῶδη, μὲ πιθόμηκτα πάνω στὴ πέτρα καὶ μὲ
γλοκῆς φλοκαίε; πάνω στῆς ῥίζες τῶν ἰτιῶν. Ὁ ἀέ-
ρας μύριζε ὀπὸ βρεσίνα, ἀπὸ ἡ ὕσσο κι' ἀπὸ ἀγι-
όροδα. Πήγγινα νὰ ξαναρχίσω τὸ δρόμο μου, ὅταν
εἶδα ἀόχωνται δυὸ γυναῖκες—ἡ μιὰ γρηᾷ, μὲ
πρόσωπο λαμπρὸ καὶ ὠμορφα ἄσπρα μαλλιά, ἡ ἄλ-
λη νέα, μ' ἀνήσυχτα μάτια, μὲ πρόσωπο Ολιμμένο
κι' ἐνεργητικό, μὰ μὲ χάρι καὶ κομψότητα. Τὰ
ἐλέμματα μας διαστρωσθῆκανε· ἡ γρηᾷ ἔκαμε μιὰ
χειρονομία ἐκπλήξεως, ἡ νέα γίνηκε ὀλογάλανη κι'
ἔβγαλε μιὰ φωνὴ χαμηλὴ, πιυγμένη, σχεδὸν
ἄγρια.—Εἶναι αὐτός! Εἶσαι οὐ Τζῶρτζ, εἶπε
. Ἦκαμεν ἓνα ὄχημα γιὰ νὰ πῶση πάνω μου, μὰ
ἡ συντρόφισσά της τὴν ἐκράτησε κι' ἐγὼ ἐκπληχτός
καὶ θαρσύνετος, μὲ μιάν ἀπεριγραπτὴ ἀταξία τῶν
αἰσθήσεων, ἔβγαλα μηχανικῶς τὸ καπέλλο μου κι'
ἀπομακρόνηκα. . . .

Μερικῆς ὥρας ὕστερότερα, μπικνέμενος σὸ σπίτι
μου, ἐσκαπτόμιον ἀπὸ τὴν παράφορη συνάντησι, ὅ-
ταν ἡ ἐνοδόχος μου μου ἀνάγγειλε μιὰ βίβλιτα.
Ἦρα σὸ σαλόνι τὴ γρηᾷ μὲ τὰ ὠμορφα ἄσπρα
μαλλιά. Μόλις τολμοῦσε νὰ μὲ παρατηρήσῃ, εἶχεν
ἓνα ἀφορὸν συγκεχυμένο καὶ δευλὸ πρόφανως ἔκαμε

μεγάλη προσπάθεια μέσα της γιὰ νὰ μ' ἀπεθῶνῃ τὸ
λόγο.

—Κόριε, εἶπεν, ἔρχομαι νὰ κἀμω ἓνα διάδημα
πολὸ θρασύ. Θὰ κρίνετε σεῖς ὁ ἴδιος, ἂν μποροῦσα
νὰ τ' ἀποφύγω. . . . Ἡ κόρη μου (εἶναι κείνη ποῦ
μὲ συνώδεσε προ ὀλίγου), ἡ κόρη μου, ὅσπερα ἀπὸ
τὸ θάνατο ἐνδὸς ἀρραβωνιαστικοῦ, τὸν ὅποιο ἐλάτρευ-
εν, ἔχασε τὸ λογικό. Μέσα στὴ τρέλλα της εἶναι
πεπεισμένη, ὅτι αὐτὸς ὁ νέος; ζῆ, ὅτι τὰζειδεύει
μακρῶς κι' ὅτι δὲν θ' ἀγοῦσε νὰ ἐκνάθη. Ἡ συ-
νάντησί μας στὴ γέφυρα τοῦ Γιουσέν ἐπέφερε σὸ
δοστωχισμένο μου παιδί μιὰ φοβερὰ κρίσι καὶ τῆς
ὀπείας θὰ καταλάβετε μὲ δυὸ λόγια τὴν ἀφορμή.
Μοιάζετε τάρα πολὺ μὲ τὸ Τζῶρτζ Νοδὶλλ. Ἐγὼ
ἡ ἴδια ἐσυγκινήθηκα· κρίνετε τὴν ἐντόπωσι, ποῦ αὐ-
τὴ ἡ ὁμοιότητα μπόρεσε νὰ κἀμῃ στὴ κόρη μου!
Ἀνίκανη νὰ νοιώσῃ τὸ λόγο, γιὰ τὸν ὅποιο ἀπο-
μακρυνθῆκατε, ἀφίεται σὲ μιάν ἀπελπισία, τῆς ὁ-
ποίας ἐπὶ ῥῆξ ἀνίκανη νὰ ὑποφέρω πειὰ τὴ θῆσα
καὶ ἔρχομαι. . . . Ἡ γρηᾷ κυρία διεκδόθηκε. Δυὸ
χοντρά δάκρυα ἐτρέξιανε πάνω σ' ἀδλακωμένα της
μάγουλα· ὅλο της τὸ ἀδῶνατο κορμί ἔτρεψε καὶ εἶ-
χεν ἓνα ὄφρος ταπεινὸ. Μὲ συνεκίνησε πολὺ, ὅταν
μὲ χαμηλότερη φωνὴ ἐπανέλαβε:—Ξέρω πὼς ἡ
ἀπειθήσι μου θὰ σὰς φανῇ πατάφρων. . . .

Ἀλλὰ ποῦ μὴτέρα θὰ μποροῦσε ν' ἀνισταθῇ νὰ
τὴ κἀμῃ; Θὰ θέλατε νὰ εἶτε τὴ κόρη μου, νὰ
παίξετε τὸ ρόλο τοῦ ἀρραβωνιαστικοῦ. . . . μόνο γιὰ
λίγες μέρες! Περίσημι γιατροὶ ροῦπαν πὼς μιὰ
εὐνοϊκὴ κρίσι μποροῦσε νὰ τὴ θεραπεύσῃ—καὶ ποῦ
κατάστασις μποροῦσε νάνα καταλλήλοτερη, γιὰ νὰ
φέρῃ αὐτὴ τὴ κρίσι, ἂν ὄχι ἡ ἐπιστροφή τοῦ Τζῶρτζ
Νοδὶλλ; . . . Ἡ γρηᾷ κυρία ἔκλυγε μὲ ζεστά δάκρυα,
εἶχε πιάσει τὸ χέρι μου, τὸ ἔσφιγγε μ' ἀπελπισία,
τόσο πολὺ, ὥστε, ὑποχωρῶντας στὴ συγκίνησι τῆς
συναμῆς ἐπὶ σχεθῆμα ὅ,τι ζητοῦσε.

Τότε ἄρχισε τὸ συγκινητικώτερο, τὸ μελαγχολι-
κώτερο εἰδύλλιο. Κάθε μῆρα πήγγινα νὰ βρῶ τὴ
Κλάρα Δ. . . καὶ τὴ μιὰ φορά σὸ κῆπο, τὴν ἄλλη
στὴν ὄχθη τῆς λίμνης ἢ στὲς ὠμορφες γύρω τοπο-
θεσίε; περνοῦσαμε τῆς μάταιε; ἀγάπε; μας. Ἡ νέα
δὲν ἐμικτρεῦσταν, ἀλλὰ τοῦλάχιστο ἡ τρέλλα της ἔ-
περνεν ἓνα εὐτοχισμένο κι' ἐγίαινο χιρακτῆρα. Ἡ
ἀνησυχία εἶχεν ἐγκαταλείψει τὰ ὠμορφα μάτια καὶ
τὰ κῆκλινα χεῖλη, τὸ βᾶδισμα δὲν ἦταν πειὰ ἀκα-
νόμιστο καὶ νευρικό κι' ἓνα αἶμα φρέσκο ἐκοκκί-
νε τὰ ἀγνά μάγουλα μὲ μιὰ ἀνεκφραστὴ χάρι. Ἡ
Κλάρα ἐπερίμενε χωρὶς ἀνοπομονησία τὴ μῆρα τῶν
γάμων μας. Τὸ πλὸν φαινότανε πὼς τὴν ἀρκοῦ-
σε. Ἦτο τροφερὴ· δὲν εἶχε καθόλου τὴ γνώσι τοῦ
καιροῦ. Ἀγαποῦσε τὴ συνομιλία κι' ἔξω ἀπὸ με-
ρικῆς ἀπαντήσε; ἀσυνάρτητε; σπάνιε; ἄλλωστε, ὅ-
που φαινότανε ἡ ἀρρώστεια της, εἶχεν ἓνα εὐχά-
ριστο πνεῦμα, γεμάτο ἀπὸ ἀποχρώσε; πρωτότυπο
καὶ φρέσκο σὰν τὸ τραγοῦδι τῶν ὑπολαϊῶν. Σιγά—

σιγά ἡ θελκτικὴ αἰτὴ τρελλῆ ἐπιδροῦσε πάνω μου.
Ἦπεραπιζόμενον κινῆ ἐναντίον τῶ ἀγάπης, ποῦ
μὸ φῶθος κι' ἡ τροφερότητα μοι-
ραζόνταν στὴ ψυχὴ μου. Κι' ἔφατα σὸ σημεῖο,
ὅστε νὰ βρισκω μιὰ μυστικὴ γλοκάδα, κάτι διαθο-
λικὰ μυστηριώδες στὴν ἀβλαδὴ τρέλλα τῆς συντρό-
φισσᾶς μου· ἐκαταλάβαινα τὴν ἐνλάδεια τῶν ἀγρίων
καὶ τῶν ἀρχιῶν γιὰ τὰς πατάφρονε;.

Μιὰ μῆρα πήγγαμε κι' οἱ τρεῖς—γιατί ἡ κυρία
Δ. . . μὰ; συνώδεσε, ὅταν περνοῦσαμε τὸ περῶλι—

≡ ΑΘΗΝΑ ≡

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΦΙΛΟΛΟΓ. ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΩΠΛΗΡΩΤΕΛ

Εσωτερικού Έτησίαι Αραζιάς 25
Εξωτερικού Εξαμήνιος 15
Εσωτερικού /μερικώς Δολ. 2
Αποστών Χωροδ. Φορ. Γαλλικά 15
Εξαμήνιοι ἀποστάσεις

5252 5252 5252 5252 5252 5252 5252 5252 5252 5252

Τὰ χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται.
Ἔργα ποῦ θίγουν πρόσωπα δὲ δημοσιεύονται. Κάθε ἔργο νὰ συνοδεύεται ἀπὸ βιβλιογραφία. Ὅποιος θέλει νὰ γράψῃ μὲ ψευδώνυμο ὀφείλει νὰ μᾶς τὸ δηλώσῃ, πληρώνοντας 2 δρ. γιὰ τὴν ἐγκριστὴν του.

Τὰ «μεταξὺ σας» 10 λεπτὰ ἢ λέξεις καὶ ἐντὸς κορινθίας 1 δρ. ἐπὶ πλέον.
5252 5252 5252 5252 5252 5252 5252 5252 5252 5252

Ἦσαμε τὴν ὄχθη τῆς λίμνης πρὸς τὸ Χεῶν. Ἐφτάξαμε σ' ἓνα μέρος ἄγριο ὄπου ἦ ἰτίες καὶ τὰ κλάμα, διαδεχόμεν τὸ ἓνα τ' ἄλλο σὲ μιὰ θουμασίᾳ ἀταξία.

Ἡ κυρία Δ... κουρασμένη, κάθισε σὲ μιὰ πεζούλα, ἐν ᾧ ἐγὼ καὶ ἡ Κλάρα θυσιζόμεστε σ' ἓνα σαιερὸ δραμαλάκι. Ἦνας κοιλίτικος φανερώθηκε, ὅπου τὸ νερὸ ἤρχόταν νὰ ξεψηχῆσῃ στήσ σχισμάδες τῆς γῆς. Κύματα ἀπὸ σμαράγδια καὶ ἀπὸ τουρκουάζ καὶ σύγγερα ἀπὸ μικρὰ πλοῖα, τὸ ἀνατριχίασμα τῶν καλαμιῶν, ἡ γλυκεῖα ἐπήρεια τοῦ κήματος, ὅλα αὐτὰ μεγαλώσανε αὐτὸ τὸ λεπτὸ σ' ἓνα αἰώνιο ταμπλό...

Ἡ Κλάρα πιεζότανε πάνω μου, ἔνοιωθα τὴ ζέστα τοῦ κορυμλοῦ τῆς. Μ' ἔβλεπε σιγὰ καὶ τὸ στόμα τῆς σηκωνότανε μπροστὰ στὸ δικό μου. Ἀρνήθηκα πάντα ἀπὸ τὴ συνάντησι τῶν χειλιῶν μας: νοιωθε πὼς ἂν ἐδεχόμεν αὐτὸ τὸ χέρι, ἢ ἡ νέα γινόντανε πραγματικὴ ἀρραβωνιαστικιά μου ἢ ὅτι ἔπαινα νάμαι τίμιος... Ἐγὼ μὲν τὸ πρόσωπο πάλαιφα γερό ἐναντίον τῆς ἀγάπης μου.

Ἀλλὰ ἡ λίμνη, ὁ ὠρῶνός, τὰ φρίσσοντα φυτὰ καὶ αὐτὴ ἡ ἐξαιρετὴ κόρη ὀπῆσανε πικρὰ θανάτὰ ἀπὸ τὴ θέλησι μου. Ἀγκάλιασα τὴ Κλάρα: ἐδέχτηκα νὰ εἶμαι ὁ ἀληθινὸς ἀρραβωνιαστικὸς τῆς τρελλῆς....

Ἐκοράτησα τὸ λόγο ποῦ εἶχα δώσει στὸν εἰκοτὸ μου, ἐξακολούθηξε ὁ Ντερέν... Ἡ τρελλὰ τῆς Κλάρας δὲν ἦτο φανερὴ. Ὁ γάμος μας δὲν ἐσιόνταψε καθόλου σὲ δυσκολίες ἀληθινές. Μᾶς ἔφταξε νὰ πᾶμε νὰ κατοικήσωμε μερικὸς μῆνες στὴ Αὐῶν ἢ στὴ Γενέβη, ὅπου ἡ οἰκογένεια Δ... δὲν εἶναι καθόλου γναστή. Ἀλλὰ ἡ μοῖρα ἀπεμάσινεν ἀλλοιώτικα. Ἡ αἰσχρὴ μου καλὴ ἀρραβωνιαστικιά δὲν εἶχε προσβληθῆ μόνον στὸ κεφάλι, ὑπὲρρε ἀπὸ ἀρρώστεια τῆς καρδιάς. Ἐνα ἀπόγευμα χωρὶς νὰ τ' ἀντιληφθῶ προτῆτερα, ἀναροχθῆκα σ' ἓνα λόφο ἀπὸ τὸν ὁποῖο φαινότανε ὀλόκληρη ἡ Χώρα. Ἔβλεπα καὶ ἔτσι ἔφταξα στὸ τέρας χωρὶς πνοή. Ἀλλὰ ἀκόμα, σκόνταψε σὲ μιὰ οἴζα δέντρον καὶ ἐκύλισε βία στὴ κλιτῦ. Τὴν ἐσήκωσαν ἀναίσθητη καὶ δὲν ἐμπόρεσε πιά νὰ συνέρθῃ. Ἰσως τὸ περσωμένο εἶχε καλὰ τακτοποιήσει τὰ ἔργατα. Ἰσως ν' ἄξιζε τόσο, ὥστε ν' ἀποθάνῃ

εὐτυχισμένη. Μὰ μέσα στὸ θλιβερό καὶ εὐγενικό χυρὸπυρο, τὸ ὁποῖο ἀνεβαίνει στὰ βουνὰ καὶ ξεραίνει τὰ καλάμια τῆς λίμνης ἢ ψυχὴ μου μὲ πόνο θυμάται τὸ τρυφερό καὶ λεπτὸ ἐλεισούδιο καὶ φυλάει στὴ τρελλῇ ἓνα τρυβενίρι τρυφερό, μαγεῖ καὶ ἀτελειώτο...

Μετάφρασις ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ

ΝΙΚΟΣ ΠΡΕΒΕΛΑΚΙΣ

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

Δὲ μπορῶ νὰ περάσω ἀσχολίαστη τὴ διάλεξι τοῦ κ. Καλμοῦχου, πούγινε προχθὲς στὸ Λύναιο. Ἀξίζει, μὰ τὴν ἀλήθεια, περισσότερο τὸ κόπο νὰ γράψῃ κανεὶς γι' αὐτὴ, παρὰ γιὰ ἓνα κονσέρτο ἢ ἓνα dancing-tea. Μιὰ διάλεξι εἶναι καὶ ἐκτακτο γιὰ μᾶς, ἐν ᾧ οἱ χοροί.....

Πρὸς Θεοῦ ἄμωσ! Μὴ μὲ παρεξηγήσετε, ἀγαπητοὶ μου ἀναγνώσταί, θαρῶντας πὼς θέλω νὰ κρίνω τὸ κ. Καλμοῦχο, ἐγὼ ὁ τόσο ταπεινός. Ἀπλῶς θὰ προσπαθῆσω, ἐφ' ὅσον μοῦ ἐπιτρέπουν οἱ φτωχὲς μου γνώσεις, νὰ σχολιάσω τὸ πρᾶγμα ἀπὸ ἀπέψεως ἂν μιὰ τέτοια διάλεξι θὰ μᾶς ὠφελοῦσε ἢ θὰ μᾶς ἐβλάπτε.

Ὁ κ. Καλμοῦχος, προσπάθησε νὰ μᾶς πῇ τι ἀξία ἔχει ἡ τέχνη, καὶ συγχρόνως πὼς διακρίνει, λέει, καὶ σὲ μᾶς ἓνα καλλιτεχνικὸ ταλέντο, ποῦ ἂν τὸ καλλιεργήσωμε θὰ δοῦμε τοὺς Κορνάρους καὶ Θεοτοκοπούλους μας ν' ἀναγεννηθοῦν. Εἶμαι σὺμφωνος μετὰ δῆτορα. Ταλέντο δὲ μᾶς λείπει, τῶχουμε. Ἐχομε ἀκόμα καὶ τῆς περιστάσεις εὐνοϊκές. Μονάχα πὼς—γιατὶ νὰ τὸ κρύψωμε;— μᾶς λείπει, ἢ μᾶλλον μᾶς ἔλειπε, ἢ θέλησι. Προτιμοῦσαμ' ἓνα κονσέρτο παρὰ μιὰ διάλεξι. Ἄς δοῦμε τώρα ποῖο εἶναι καλύτερο, ὠφελιμώτερο ἀπὸ τὰ δύο.

Βέβαια ἓνα κονσέρτο ἔχει καὶ αὐτὸ τὴν ὠφέλειά του, γιατί ἔχει καὶ τι σπουδαῖο: Τὴ μουσικὴ ποῦ μᾶς μαλακώνει τὴ ψυχὴ. Αὐστηχῶς ἄμωσ ἐμεῖς, δὲν πᾶμε καὶ γιὰ ν' ἀκούσωμε μουσικὴ, παρὰ γιὰ νὰ δεῖξωμε τὴν τουαλέττα μας, τὰ πλοῦτη μας, καὶ σπαταλῶντας ἔτσι τὰ χρήματά μας στὰ διάφορα ποτὰ, νὰ δεῖξωμε πὼς δὲν τὰ ἐκτιμοῦμε, πὼς εἶμαστε ἀνώτεροι χρημάτων, γιατί αὐτὸ εἶναι συνέπεια «μορφώσεως». Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά πολλοὶ δὲν ἔχουν ἰδέα μουσικῆς, καὶ ἔτσι δὲν καταλαβαίνουν τίποτα. Νὰ τοὺς διδάξῃς; Μὰ εἶν' ἀδύνατο, Χριστιανέ μου. Νὰ πιάσῃς ὅλο τὸ κόσμον καὶ νὰ τοῦ μάθῃς βιολί ἢ κιθάρα.

Μετὶς διαλέξεις ὄμως θ' ἀρχίσωμε ἀπὸ χαμηλὰ καὶ θὰ φθάσωμε γρήγορα πολὺ ψηλά. Εἶν' εὐκολώτερο μ' αὐτὸ τὸν τρόπο νὰ μαλακώσωμε τὴν ψυχὴ μας. Θὰ βγαίη ἓνας θὰ μιλή, θὰ λέγ καὶ τι ὠρεῖο, τερπνὸ καὶ συγχρόνως ὠφέλιμο καὶ συνελεστικὸ γιὰ τὴ μόρφωσι τῆς ψυχῆς μας. Τὴ μουσικὴ, ὀλίγοι τὴν καταλαβαίνουν, ἐνῶ τὴν γλώσσα ὅλοι. Ὅταν ἐπανειλημμένως ἀκούσωμε τέτοια λόγια, δεδομένου δι' ἔχομε τὰ ταλέντα, δὲν μποροῦμε νὰ μείνωμε ἀπαθεῖς. Σιγὰ—σιγὰ θ' ἀρχίσωμε νὰ καταλαβαίνωμε καλύτερα τὸ προσ-

ριστό μας ως άνθρωποι, και να σκεπτόμαστε για πρά γάνωματα τερα τών σημερινών.

Είναι ἄξιο συγχαρητηρίων τὸ Λύκειο τῶν Ἑλληνίδων γιὰ τὴν προχθεσινὴ του χειρονομία, κι' ἐλπίζομεν πῶς δὲν θὰ σταματήσῃ ὡς ἐδῶ. Εὐχομαι νὰ σημειώσῃ αὐτὸ τὴν ἀπαρχὴ μίᾱς καινούργιας, καλύτερης ζωῆς. Ὁ Σύλλογος τῶν Κυριῶν ἄς τὸ ἀκολουθήσῃ καθὼς καὶ τ' ἄλλα σωματεία τῆς πόλεώς μας. Νὰ ἐλπίσωμε τάχα αὐτὰ τὰ κυριώτερα κεφάλαια εἴμαστε διατεθειμένοι νὰ παράσχωμε κάθε βοήθεια, καὶ τὴν ὑποσχόμεσθε. Ἐχομε τὴν πεποίθησιν πῶς τὰ λόγια αὐτὰ θὰ βροῦν ἀντήχησι στὶς καρδιὰς τῶν ἀποτελούντων αὐτὰ τὰ σωματεία. Καὶ πάλι τὸ ἐπαναλαμβάνομε: Εἴμαστε ἐτοιμοὶ νὰ τοὺς βοηθήσωμε μ' ὅλη μας τὴ δύναμι.

ΠΑΝΟΣ ΗΡΙΑΔΑΝΟΣ

ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΟ ΣΚΟΛΕΙΟ

Εἶναι ὥρα ἡ ἀπογευματινὴ καὶ γὼ μὲ τὸ φίλο μου κάνομε τὸ καθησθένό μας περίπατο στὴν ἀγορὰ συνομιλώντας.

Ἀφοῦ ἐξαντλήσαμε ὅλα τὰ θέματα τῆς κουβέντας, γιὰ τῆς ἐκλογῆς, γιὰ τὴν Δημοκρατία κλπ., ἀφοῦ περὶ δὲν ἐβίβασκαμε ὕλη οὔτε καὶ γιὰ κριτικὸ μολιζὸ, γιὰ ν' ἀνάψῃ ἡ κουβέντα ἐρριζα τὴν ἐρώτησι στὸ σύντροφό μου: «Ἔξερες τὶ μαθήματα ἔχομε αἴριο;».

Ὁ φίλος μου ξιπάστηκε, μὲ κτύπησε κ' ὕστερα μ' ἕνα κίνημα θυμοῦ μ' ἀπάντησε «Ἄφησε ἂν ἀγαπᾷς τοῦλάχιστον αὐτὴν τὴν ὥρα τὸ σκολεῖο..... Κι' ἐξακολούθησε..... Ζωὴ βρε' ἀδερφέ κι' ἡ δική μας..... Μαθητὲς λέει..... Μὰ σ' ἔξη μῆνες νὰ δῆς. Μὲ τὸ μαστουνάκι μου, τέλειος δανδῆς δὲ θ' ἄχω περὶ κανενὸς τὴν ἀνάγκη.

Λευτεριά σου λέει ἄλλος. Μὰ τώρα; Νὰ μὴ μπορῆς νὰ βρῆς οὔτε στὸν ὕπνο σου ἀνάπασι μόνο νὰ ὄνειρεύεσαι πῶς ἐπῆρες μηδὲν στὴ Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία ἢ στὴ Κοσμογραφία. Νὰ κοιμᾷσαι τὰ μεσάνυχτα καὶ νὰ σηκώνεσαι μὲ τίς κόπτες. Νὰ κάθεσαι ὀλόκληρες ὥρες γιὰ νὰ μάθῃς «πῶς ἐγγράφεται τετράγωνον εἰς κύκλον», ἐν ᾧ ὄραιότατα κείνη τὴ στιγμή μποροῦσες νᾶσαι παραδωμένος στὴ τόσο θερμὴ ἀγκαλιὰ τοῦ... ὕπνου. Εἶναι φίλε μου κατάστασις αὐτῆ;..... Νὰ ἀγωνιάς ὅταν στὸ σκολεῖο ὁ καθηγητὴς φυλλομετροῦντας τὸ κατάλογο θὰ φτάνῃ στὸ ὄνομά σου, ἐν ᾧ κι' ὁ κατώτερος ἄνθρωπος βγάζει τὸ ψῶμί του χωρὶς καμμιά στενοχωρεῖα!.....

Ἀφίνω τὸ σύντροφό μου νὰ πᾶν. Ἀρχίζω ἔπειτα καὶ γὼ. — Ἀλήθεια φίλε μου; Γιατὶ νὰ μὴ μιλοῦμε γιὰ τὰ μαθήματα; Πῶς; Εἶναι ἐνοχλητικὸ αὐτὸ; Κι' ἂν εἶναι αὐτὸ ἐνοχλητικὸ, αἴριο, μετὰ ἔξη μῆνες, ποῦ λές πῶς δὲν θάχῃς τὴν ἀνάγκη

κανενὸς, θὰ σοῦ εἶναι νομίζεις εὐχάριστο νὰ σκεφτεται γιὰ τὴ ζωὴ, γιὰ τὴ καλὴ, στὴν ὁποία θὰ χῃς μπῆ; Αἴριο, ὅποτε θάχῃς σχηματίσει οἰκογένεια, αἴριο, ποῦ ἡ πατοῖδα θὰ ζητᾷ νὰ ἐπιτελέσῃ τὰς ὑποχρεώσεις σου πρὸς αὐτὴν, νομίζεις πῶς θὰναὶ λιγώτερο ἐνοχλητικὰ αὐτὰ ὅλα ἀπὸ τὴ μελέτη ποῦ ἔχεις σήμερα; Κι' ὅταν σήμερον καταναλώσῃς δυὸ-τρεῖς ὥρες γιὰ νὰ διαβάσῃς, γιατί μέσα στὸ μαθημα θ' ἀγωνιάς, ὅταν ὁ καθηγητὴς ἀνοίξῃ τὸ κατάλογο; Νομίζεις πῶς ἂν δὲν εἶχες μελέτη καὶ μέσα στὰ ζεστά τοῦ κρεββατιοῦ σκεπάσματα ζητούσες τὸν ὕπνο, νομίζεις λέω, φίλε μου, πῶς ὁ στοργικὸς αὐτὸς ἀδερφὸς τοῦ θανάτου θὰ ἐρχότανε νὰ σὲ πᾶρῃ στὴ βαλσαμοθετημένη ἀγκάλῃ του ὅταν ἡ ἐγνοια, τοῦ τί θὰ φᾶς αἴριο ἢ πῶς θ' ἀντικαταστήσῃς μ' ἕνα γερὸ τὸ τρούπι σου πανταλόνι, σὲ βασανίξῃ; Ἡ νομίζεις πῶς πάντα ὁ πατέρας σου θὰ φέρῃ κάθε πρωτὸ τὸ ζεμπιλί;... Καὶ τὶ εἰσορφώτερο μπορεῖ κανεὶς νὰ φαντασθῇ ἀπὸ τὴ μαθητικὴ ζωὴ; Ἀπὸ τὴ ζωὴ κείνη ποῦ στὸ πέρασμά της σοῦ κᾶνει τὸ πνεῦμα σου πλουσιώτερο, ἔταν διαβάξῃς, τὴ ζωὴ κείνη ποῦ μόνο ἡ σκέψις τοῦ τί ἔχομε αἴριο σὲ βασανίξῃ; Μετὰ ἔξη—ἐπὶ μῆνες θάμαστε ἐλεύθερα. Καὶ τότε; Ἡ σκέψις γιὰ τὸ μέλλον ποῦ μπροστὰ μας θὰ στέκεται δὲ θᾶναι—σκέφοντο—πλὴν περὶ ἐνοχλητικὰ ἀπὸ τὴ ἐγνοια τοῦ πῶς θὰ διαβάσωμε τὴν Ἰλιάδα ἢ τὴν Ἀντιγόνη; Ἐχομε τὴν ἰδέα πῶς θάμαστε ἐλεύθεροι, ὅταν θὰ φύγωμε ἀπὸ τὸ σκολεῖο. Καὶ ἡ ὑποχρεώσεις μας πρὸς τὴ πατρίδα, τὴ κοινωνία, γονεῖς, συγγενεῖς, φίλους; Νομίζεις πῶς ὅλοι γύρω δὲ θὰ ζητοῦν ἀπὸ μᾶς τίποτε, ὅπως σήμερον; Καὶ ἡ ὑποχρεώσεις ποῦ θ' ἀναλάβωμε, ἀγαπητὲ, ὅταν θὰ πᾶνομε περὶ νὰ λεγώμαστε μαθητὲς νομίζεις πῶς θὰ παραβάλλωνται κᾶν μὲ τὰς ὑποχρεώσεις, ποῦ μᾶς φέρνει ὁ τίμιος τοῦ μαθητοῦ τίτλος;

— Μετὰ ἔξη μῆνες, μετὰ ἕνα χρόνον, ὅταν θὰ ἔχομε τὴ λευτεριά ποῦ φαντάζεσαι, πιστέψῃ με μὲ νοσταλγία θὰ στέλνωμε τὴ σκέψι στὰ μαθητικὰ βιβλία κι' ἀφίνοντας νοερῶς ἕνα φιλί σ' αὐτὰ θὰ λέμε «Ἀγύριστοις εὐτυχισμένους στιγμὲς»....

— Ἐχο δίκην φίλε μου;

Γιὰ ἀπάντησι πῆρα τὰ λόγια. «Εἶναι ὥρα» Καληνύχτα. Πᾶ' νὰ φάω καὶ νὰ διαβάσω ὅστε-ρα.

25 - 12 - 1923

ΝΙΚΟΣ ΝΙΚΗΣ

Τὰ πρωτοχρονιάτικα δῶρά Σας
δύνασθε νὰ ἐκλέξῃτε εἰς τὴν ἐκθεσιν καλῶν
τεχνικῶν εἰκόνων τοῦ Πρώτου Ζωγράφου Νικολ. Ντομπριάνης (αἰθουσᾶν Λυκαίου Ἑλληνίδων.)

ΤΟ ΡΟΛΟΪ ΜΟΥ

Σὸν πληρωμένο σου τὸν τοῦχο
μετρῶ ἀκούραστα τὸ ρόλον
καὶ μετὰ τὸ ἔυθμικὸ μου ἤχο
τῆς μοναξιάς σκαρπῶ τὸν πόνον

Μέσα στὸ διάβα τῶν αἰῶνων
ποῦ χύνεται γοργὰ καὶ πάει
μονάχα ἐμένα, ἐμένα μόνο
ἢ ὑπομονὴ μου τὸ μετράει

Τῆς τέχνης εἶμαι ἀποπειρῶ
ἀπὸ ἀνθρώπου σοφῆ γνώμη
στὸ κόσμον διόλαμπρο ἀστέρι
καὶ μὲς τὸ λογισμὸ τιμόνι

Ὁ Κάθε κτύπος μου ποῦ πάει
καὶ μέσα στ' ἀπειρο ἀχνὸς σβίζεται
πόνους καὶ πόθους ξεψυχάει

κι' ὁ κάθε κτύπος ποῦ προσμένω
γιὰ μιὰ σου ἐλπίδα ποῦ γενιέται
μὲ τὰ τριαντάφυλλα σ' τὸν ῥένω.
Γ. Γεωρβασάκης

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΑΠ' Τῆ ΖΩΗ

Βραδυνίζει. . . .

Ὁ ἥλιος ὄχροντας τὴ τελευταία του ἀκτίδα ξεψυχᾷ πίσω ἀπ' τὸ βουνάκι ἀφίνοντας τὸ πορφύρενο χρώμα του στὰ σύννεφα. Μιὰ ἀντανάκλασι χαπλώνεται στὴ θάλασσα. Μερικοὶ μαῦροι καὶ τουρπημένοι βράχοι φαίνονται σὰν φαντάσματα μὲ τὰ διάφορα σχήματά των.

Μιὰ βροχούλα μέσ' τὰ κοκκινισμένα νερὰ τραβίει πρὸς τὴν ἀκρὴ τοῦ γιαιλοῦ καὶ ἕνα ζευγάρι κάθεται μέσα.

Πλησιάζει ὀλοένα ἡ βάρκα στοὺς βράχους ποῦ σκοτεινιασμένοι περὶ τὴ προσμένουνε.

Ὀλοένα νικτώνει. . . .

Χάνεται ἡ κοκκινάδα τῶν νεφῶν καὶ μαζί μ' αὐτὴ καὶ ἡ ἀντανάκλασι τῆς θάλασσας καὶ σκοτεινιάζει σὲ λίγο τὸ πέλαγος. Μὰ νὰ πάλι ποῦ ξαναβγαίνει ἀπ' τὴ Ἀνατολὴ μιὰ ἄλλη κοκκινάδα καὶ σιγὰ σιγὰ ἀρχίζει νὰ προβάλλῃ τὸ ἀργυρὸ φεγγάρι ὄχροντας κι' ἐκείνο ἀκτίδες στὴ θάλασσα. Καὶ τὰ ἐλαφρὰ κυματάκια ξεψυχῶν στοὺς βράχους.

Ἐφτάζειν ἡ βάρκα. . . .

Τὸ ζευγάρι καθίζει πάνω στοὺς βράχους. Ψυθιοῦν καὶ καὶ γελοῦν.

Τὰ μάτια των καθρεφτίζουν τὴν εὐχαρίστησι τῆς ψυχῆς. Φαίνονται φευγάτοι ἀπὸ τὸ κόσμολοῦτο τῆς ὕλης καὶ βγαζόμενοι στὸ πνευματικὸ κόσμον τῆς τελειότητας. Δοκιμάζουν τὴν εὐτυχία τοῦ τελείου ἀνθρώπου. Καὶ θὰ εὐχώνται χωρὶς ἄλλο ἢ στιγμὴς αὐτὲς νὰ μὴ περάσουν. Κι' ὅμως τὸ τικ-τάκ καθενὸς ὁρολογίου μαρτυρᾷ σ' ὅποιο θέλει πῶς κάθε στιγμὴ περνᾷ καὶ πέφτει στὸ βάρθρο τῆς αἰωνιότητος.

Ἡ μιὰ στιγμὴ φεύγει κι' ἔρχεται ἡ ἄλλη. Ἡ πρώτη εὐτυχίας κι' ἡ ἄλλη δυστυχίας. . . .

Αὐτοὶ ποῦ τώρα ζοῦν εὐτυχισμένοι, ποῖος ξέρει αὐτοῖς ἂν δὲν κλαίει. . . . Σὲ λίγο ποῦ θὰ ξεχωρήσουν ποῖος εἶν' αὐτὸς ποῦ θὰ μᾶς μαρτυρήσῃ ἂν δὲ μετατραπῇ ἡ τωρινὴ τους εὐτυχία σὲ λύπη. Ποῖος θὰ μᾶς πῇ ἂν αὐτὸς δὲν βρῇ τὴ μάσκα του ἔκρη, κι' ἐκείνη ἂν δὲ βρῇ κανένα πατέρα ἐξαρτωμένο ποῦ θὰ τὴν περιμένῃ μὲ τὴ μαγκούρα στὸ χέρι.

. . . . Ὁλητὴ ζωὴ μας εἶνε ἕνα διχρῆς δράμα. Σήμερα πλέουμε στὰ βαθύτερα πελάγη τῆς εὐτυχίας κι' αὔριο ἴσως νάμαστε πεσμένοι στὴ μαύρη δυστυχία. . . .

Ἔτσι εἶν' ἡ ζωὴ. Μὲ τὴ σειρά του καθένος χαίρεται καὶ λυπάται ὅσπου ν' ἀρθῇ ὁ στοιχικός θάνατος νὰ τὸν ὀδηγήσῃ ἐκεῖ ποῦ δὲν ὑπάρχει λύπη καὶ στεναγμὸς. . . .

Μ. Ε. ΠΕΡΣΕΥΣ

ΤΡΕΛΛΟΣ

Ἀπὸ ἡμέρες ἔχει ἀρχίσει ἡ προεκλογικὴ κίνησις. Ὑποψήφιοι καὶ νέοι ὑποψήφιοι. Μοῦτυχε μιὰ ἐφημερίδα τὴν διέτρεξα μὲ βλέμμα ταχύ. Καὶ ἰδοῦ. Χρειαζεται μιὰ ἔδρα διὰ νὰ συμπληρωθῇ ὁ Δημοκρατικὸς Συνδιασμός. Δοιπὸν ἀπεφάσισα νὰ γίνω βουλευτής, καὶ νὰ καταλάβω τὴν κενὴν ἔδραν. Μήπως δὲν εἶμαι ἱκανός; Πηγαίνω νὰ τὸ κοινοποήσω εἰς ὄλους.

Μόλις ὁμως βγῆκα ἀπ' τὸ σπίτι μου, Μιὰ ἄλλη ἐφημερίς μὲ ἐ πληροφορήσε ὅτι ἐκ τοῦ Συνδιασμοῦ τῶν Ἐλευθεροφρόνων εἶναι δύο θέσεις κεναί. Τι καλλυτέρα εὐκαιρία; Ἡ μιὰ ἐκ τῶν ἰδρῶν τούτων μοῦ ἀνήκει. Καὶ σπεύδω νὰ τὸ ἀνακοινώσω εἰς τοὺς ψηφοφόρους μου.

— Δοιπὸν, φίλε μου, Βουλευτής;

— Μάλιστα. Βουλευτὴς Δημοκρατικὸς καὶ Ἐλευθερόφρων. Πῶς σὰς φαίνεται;

— Θανμάσιος. Τώρα μάλιστα ποῦ θὰ πάτε καὶ στὴν βουλή θὰ πῆτε καὶ γιὰ μᾶς δυὸ καλὰ λόγια. Δὲν εἶν' ἔτσι;

Ἄ! Βέβαια. Καὶ ἐξηκολούθησα τὴν δευτερευτικὴν πορείαν μου ἤεις δυστυχῶς ἔφερε πρὸς τὸ Φρενοκομεῖον. Ἠθέλησα νὰ κάμω καὶ στοὺς τρελλοὺς μίαν ἀπαραίτητο σύστασι.

— Δοιπὸν ναι φίλοι μου ἂν μὲ ψηφίσετε μόνον θὰ σωθῇ ἡ κινδυνεύουσα πατρις. . . .

Εἶχα τελειώσει τὴν διμιλίαν μου, δταν δύο χυδαῖοι ἀνθρώποι μὲ συνέλαβον καὶ μὲ ἔρριψαν εἰς ἕνα κυγγιλιδόφρακτον κελί.

Καὶ ὁμως Κύριοι, διαμαρτύρομαι. Διατὸ μὲ ἔκλεισαν ἐδῶ; Πρέπει νὰ φύγω διότι ἄλλως δὲν θὰ ἐκτελέσουν τὴν πρὸς τοὺς ψηφοφόρους μου δοθείσαν ὑπόσχεσιν.

ΟΚΡΙΒΑΣ

Ποτὲ ἄλλοτε δὲν συννητήθημεν εἰς τὸν αἰθέρα χατακτηριστικώτερον σήματα μιᾶς ἐμπολέμου κενταστάσεως, ἀπὸ τότε ποῦ ἐκείνος τῆς ἀπέστειλεν ἕνα φίλ' καὶ ἐκείνη τοῦ ἀνταπέστειλε μιὰ μουντζα.

Δ. ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ

ΒΟΥΛΙΑΞΤΕ ΤΟ

*Ἄερα φύσα ἄσπλαχνα
καὶ κύματα λυσάξτε
ἄερο κοράβι πνίξετε
καὶ μὴ τὸ τυρανῶτε.*

*Γιὰ δέτε πῶς κλονίζεται
δέτε πῶς παραδέρνει
μεσ' τὰ ὕγρα σις σάβανα
π' ὁσάλος τῶν τὸ δέρνει.*

*Ἐσάπισε, κυρτέλιασε
σὰ σκέλεθρο πλανᾶται
Γιατὶ δὲ τὸ βουλιάξετε;
μόνο τὸ τυρανῶτε.*

«ΑΠΟΔΙΩΓΜΕΝΟΣ»

ΣΤΟ ΧΕΙΜΩΝΑ

Ὄταν σκορπίζη ἡ ἀνοιξη τὰ ὄμορφα τῆς δῶρον
καὶ ὅταν τὸ χυνόπωρο γυμνῶναι τὰ κλαδιά
πάντα, γέρο-Χειμῶνα μου. προσμένω αὐτὴ τὴν ὥρα
ποῦ ἔρχεσαι περήφανος μ' ὀλόλευκα μαλλιά

Νὰ κουνλωθῶ στὸ πάπλωμα κι' ἀπ' ἔξω νὰ χονίξω
καὶ ἀστραπὲς φανταχτερὲς νὰ σχίζουν τὸν ἀέρα
καὶ ἡ Μαμά ἀπ' τὸ τρόμο τῆς συχνὰ νὰ ξεφωνίξω
βοήθη Παναγίτσε μου, Παρθένα καὶ Μητέρα!

Καὶ ἔξω ἀπ' τὰ παράθυρα τὰ δένδρα χιονισμένα
στὸ φῶς μέσα τῆς ἀστραπῆς ιεραίδες νὰ φαντάζουν
ποῦ κνηγοῦνε δράκοντες μὲ στόματα ἀφρισμένα
κι' ἀπ' τὴ πολλὴ τὴ μάνιτα βροντοῦνε καὶ φωνάζουν

Νοιώθω νὰ ζωντανεύονται τὰ τόσα παρμύθια
ποῦ ἔβγαν ἢ γιαγιάκα μου ἀπ' τὸ σοφὸ κεφάλι
γελέμια καὶ γιὰ μιὰ στιγμὴ θηροῦ πῶς στήνάληθαι
κακὸς κανέναν δράκοντα πελώριον θὰ προβάλλῃ.

Μὰ ὕστερον θὰ στοχαστῶ πῶς ὅλα εἶναι ψέμια
γελῶ γιὰ τὴ βλακεία μου μὲ παιδικαίσιμα γέγη
κι' ἀφίνομαι χαρούμενος μὲ μάτια κοροσμένα
στὴν ἀπαλή του ἀγκαλιὰ ὁ ὕπνος νὰ μὲ πάσῃ.

ΡΕΝΟΣ ΜΑΡΙΓΑΡΙΤΗΣ

ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑ

Κι' ὅταν ξανάρθῃ τὸ φθινόπωρο
κι' εἶναι τὰ φύλλα ἀρρωστημένα
παίρε τοὺς δρόμους ποῦ διαβίναμε

δρομάκι' ἀγαπημένα

*Ἔνα θλιμμένο δεῖλιν' ὅταν πειὰ
τῆς μέρας τ' ἄστρο θάχῃ φύγει
κι' ἀπέραντη σὲ μαγικὴ βραδυὰ
θὲ ν' ἀπλωθῇ γαλήνη*

*Πάρε τὸ μονοπάτι τὸ μικρὸ
ποῦ στὸ νεκροταφεῖο φέρνει
ὅπου τὸ κυπαρίσσι τὸ εὐγενικὸ
πάν' ἀπ' τὸ μνήμα γέρνει*

*Ἐκεῖ ἴνας ξύλινος σταυρὸς
πάν' ἀπὸ μνήμα ταπεινὸ μοναχέμενο
θὲ νὰ σοῦ δείξῃ ποῦ ἔγ' ὁ νεκρὸς
σὲ, τὴν χαρὰ, θὰ περιμένω,*

ΟΚΡΙΒΑΣ

ΦΟΡΕΣ - ΦΟΡΕΣ

*Φορὲς - φορὲς δὲν μᾶς χωράει
ἀκέρωτα ἡ γῆ σιτὴν ἀγκαλιὰ τῆς,
καὶ σὰν ἀητὸς ξαγριωμένος
πειτάω καὶ φεύγω ἀπὸ κοντὰ τῆς.*

*Καὶ πότε μέσ' σιὸν μαῦρο Ἄδη
σὰν μαῦρο σύννεφο χυμῶ,
καὶ μὲ τοὺς μαύρους πεδαμμένους
τρῶγω καὶ πίνω καὶ μεθάω.*

*Καὶ πότε μὲ θεικὲς φτεροῦγες
μεσ' τὰ οὐράνια ξεπειτάω,
κι' ὅλη τὴ γῆ ἀπ' ἔκει ἐπάνω
μ' ἀστέρια τὴν πετροβολάω.*

ΧΡΗΣΤΟΣ ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

*Ἐπισκεπτῆρια τοῦ γούστου οὐκ μετὰ τὴν
τελευταία Ἀθηναϊκὴ μόδα σιτοῦ Γε-
ωρβασάκι καὶ Σιας.*

Τύποις Γ. Ε. Γεωρβασάκι καὶ Σιας.

